

HALÁSZ MARGIT

A vörös nyelvű párdac

(regényrészlet)

GÓLYÁK

A puszta északi végén, a tölgy-kőris-szil ligeterdőhöz közel áll a Boldogságos Szűz tiszteletére felszentelt kolostor. Az egyhajós templom falrészzeit keskeny ablaknyílások tagolják. A festői, ligetes környezetben álló romantikus pusztatemplom celláiban nővérek töltik dolgos mindennapjaikat. Imádkoznak, papírvirágokat készítenek, és halotti szemfedeleket csipkéznek. Ugyancsak csinálnak még úgynevezett kishalottak, azaz kislány halottak részére kék vagy rózsaszín szalaggal díszített fehér virágos koronákat is. A korona alapja kerek abroncs, erre két, egymást keresztező ráámát hajlítanak, és virágokkal borítják. A halotti koronát a szertartás során a koporsó előtt viszik a nyoszolyólányok, majd a temetés végén a keresztre akasztják. A nővérek egytől egyig részt vesznek a foglalatosságban, munka közben hangosan imádkoznak a halottak lelki üdvéért, csak Rozália nővér az, aki igyekszik mostanában kivonni magát a kézműves-munkálatok alól.

Anyám, én ma inkább a kertbe mennék, a muhar meg a paréj megeszi a terményt.

Anyám, én ma inkább felsúrolnám a kápolnát, aztán a pöcegödörök környékét felgereblyézném.

Anyám, én ma penitenciára vonulnék.

Azt jól teszed, mert van bűnöd elég, mondja szigorúan a rendfőnöknő.

Milyen érdekes, pár hónapja nagy divatja kezd lenni a lakodalmi virágdíszeknek, erre is kapnak a nővérek számtalan megrendelést. Eleinte a rendfőnöknő ellenezte, túlságosan világinak tartotta a négy násznagyvirágra, négy szülővirágra, testvérvirágokra, koszorúslányvirágokra, vendégvirágokra szóló megrendelést. Aztán rájött, hogy soha nem látott bevételre tehetnek szert a lagzis munkákból, melyet Isten országának építésére fordíthatnak, és talán a Szűzanyának sem lenne kifogása a menyegzői kalmárkodás ellen. Továbbá a galamblelkű nővérek is szívesebben szorgoskodnának a menyegzői, mintsem a temetési kellékekkel.

A kolostort patkó alakban körbeöleli egy őslápos, melynek süppedékes zsombékjára ha valaki egyszer rálép, örökre el kell felejtene e szép földi virágoskertet. Mert a láp tavasztól őszi virágpompában díszlik. Már januárban kikapattan a rekettyefűz, majd a keserű kakukktorma festi fehérre a halmokat, melynek alja már tőzeggé vált. Őt követi a réti boglárka, a nagy békakonty, aztán áprilisban jönnek a kosborok, majd szépen sorban a sisakvirág, gyöngyvirág, nőszirm, szegfű, menta, lizinka és egy különleges rovaréó növény, a harmatfű. Állatokban sincs hiány, békák, teknősök, gőtéek, siklók, ludak, récék, szárcsák, gémekek kedvenc helye a láp. Régebben szinte állandó vendég volt itt a fekete gólya, de hát addig-addig ijesztették, kergették, zavarták, amíg jobbnak látta, ha továbbáll, és keres magának békésebb helyet. Pedig tényleg nem tehet semmiről, tényleg nem csinált semmi rosszat, csak tette Istentől rendelt dolgát, kereste a mocsárban a békát. Aztán egyszer csak a fűzfa tövéénél, hopp, beleakadt a csőre valami rongycsomóba. Próbálta lerázni magáról a terhet, de ahogy rázta, egyre inkább kihúzta a zsombék tetejére. Még szerencse, hogy ott

volt az a fűzfa, mert annak a tövénél nem süllyed annyira a láb. Ott állt szegény állat, a csőrére tekeredett koszos pántlikával, és várta, egyre csak várta a szabadítást. Szerencsére nem kellett sokáig ácsorognia, nemsokára jött a kolostorba a pék legkisebb fia, Mátykó, hozta a kenyeret a nővéreknek. Meglátta szegény, szerencsétlenül járt gólyát, megállt, hogy segítsen rajta.

Húzza.

Huzigálja.

Egy kispárnányi pakk került elő a cuppogós vízből. Mátykó hóbertos legény volt, először az ötlött fel benne, hogy kincset talált. Épp elég kincses mesét hallott gyermekkorában, mely mind-mind arról szólt, hogy a szegényember legkisebb fia a mocsárban megtalálja az elrejtett aranyakat. Ő otthon a legkisebb fiú, hát akkor ez most az ő meséje.

Nem kell többet hajnalok hajnalán cipelnie a liszteszsákokat és vetni a cipókat.

Tanulni fog, iskolába jár majd, és még akármilyen is lehet belőle.

Tanító.

Jegyző.

Kocsmáros.

De ha egyik sem jön össze, egye fene, lesz majd pap.

Mátykó forgatja, piszkálja a csomagot, kibontja felül.

Uram, Teremtőm!

Ez nem kincs, hanem egy csecsemő megfeketedett arccskája.

Mit húzott ő ki a lápból, édes Jóistenem?

Egy rongyokba csavart halott csecsemőt.

Vitte hát rögtön a kolostorba, útközben azonban rá-rápillantott a címeres ágyneműnek tűnő rongyra, mellyel a kisdedet becsavarták. Nem akart hinni a szemének, mert a címer a kolostoré volt, nézegette eleget, miközben a kapus nővért várta. A címer alatt pedig ott piroslott két betű, az egyiket tapintatosan bekente a sár, de a másik jól olvashatóan az R betűt adta ki.

Ó, te legény, miért hoztad vissza szégyenszemre?

Miért nem hagytad a mocsárban?

Nem is te találtad?

Hanem kicsoda?

Egy fekete gólya.

Na, ne bolondozz!

Átok verjen minden fekete gólyát, pusztuljanak innét.

Pedig a fekete gólyánál keresve se találni szebb madarat. Feje, nyaka, melle és háta fekete, mely fémes zölden vagy ibolyásan csillog. Röptében a szárnya alatt egy fehér háromszög ábrázolódik. Csőre és lába piros.

Piros, mint a friss vér.

Tűnj el innen, te pokolfajzat, te istenverte, átkozott madár!

Meg ne lássunk itt többet!

Mátykót, aki eddig át sem léphette a kolostor kapuját, a rendfőnöknő behívta a cellájába.

Ugye tudod, hogy ezt az ártatlan gyermeket valahonnan a juhászokból hurcolták ide az éj leple alatt?

Tudod, mit?

Isten szent rendje szerint eltemetjük szépen. Meglesz érte a jutalmunk a Paradicsomban. Fogadalmunk van a Szent Szűz előtt, hogy imádkozzunk és jóvá tegyük mások bűneit. Arra kérlek, ne szólj róla a juhászoknak, biztos a nagy szükség indította bűnre a szegény anyát.

Megígéred?

Anyám, a gyerek nem a juhászoké.

Hanem kié?

A ruhán, amibe csavarták, a kolostor címere van.

Miről beszélsz, te ostoba paraszt?

Milyen ruhán?

Milyen címer?

Nincs már azon semmiféle címer, bekente azt a sár.

Nem volt az sáros, anyám, csak egy helyütt, a többi része patyolatfehéren maradt, ezért is merem állítani, hogy rajta volt a címer. A tulajdon két szemmel láttam.

Nos, vegyük azt, hogy elvette az ördög a józan ítélőképességedet, és így láttad. Gondolj csak bele, hányszor volt már úgy, hogy a félsült kenyeret sültnek láttad, mert rosszul esett rá a fény?

Nos, hányszor is?

Igaza van, anyám, sokszor volt így. De honnan tudja?

Tudod, fiam, mi, Jézus menyasszonyai, sokat tudunk. Olykor még egy kicsit többet is a kelleténél.

Hát így.

Mit kérsz azért, hogy életed végéig hallgass erről?

Mondd.

Csakis a szegény juhászné érdekében kérem tőled. Nem szeretném, ha áristomba kerülne. Volt már régebben is gyermeksikkasztási ügye, Isten a tanúja, de akkor a részeges, ütlegelős férjére való tekintettel felmentették. Hogy mennyit, de mennyit imádkoztam már én szegény ágrólszakadtért. Ígérem neked, most is közbenjárok majd érte Istennél. Úgyhogy nyugodtan felejtsd el a mai fertelmes, pokoli hajcihődet, a kisdéd lelke már jó helyen van, ott fenn, ahova mi is vágyunk menni, a mennybe. De áruld már el végre, mennyit kérsz!

Egy pár csizma árát, anyám, hogy ha elenged apám, télen el tudjak járni az iskolába.

Itt van, nesze, menj már.

Mondom, mozdulj.

Lódulj innét!

Kifelé!

Vezeklőruhában egy nővér térdel félmeztelenül a szegényes cella kemény kőpadlóján. Szöges végű ostorral csapkodja magát, a háta véres. Belépnek a nővérek és a rendfőnöknő. Elveszik az ostort a szerencsétlen nővértől, és sorban ütlegelni kezdik, miközben hangzik az ige.

Ne győzetestessél meg a gonosztól, hanem a jóval győzd meg.

Menthetetlen vagy, ó, ember.

Jobb a nyomorúság a nevetésnél.

Az Istent szeretőknek minden javukra válik.

Amikor erőtlenségek vagyok, akkor vagyok erős.

Messze van az Úr az istentelenekektől, az igazaknak pedig a könyörgését meghallgatja. Érted, te sátánfajzat?, sipítózik a rendfőnöknő, és teljes erőből a térdeplő hátára vág az ostorral.

Rozália nővér magára maradt. Négykézláb felmászott az ágyra, és azt érezte, hogy meztelen hasára cseppen valami meleg. Aztán még egy, még egy és sok. Ijedten a melléhez kapott, mert azt hitte, megsérült a melle. Szájába vette az ujját, meg akarta ízlelni a vér ízét.

De furcsa íze van ennek a vérnek.

Édes és lágy.

A teje indult meg.

Felnézett az ágy fölött árválkodó keresztre. Vak gyűlölet fogta el, letépte a falról, és a földhöz vágta.

Hol vagy, Isten?

Mért hagytál magamra?
 Milyen Isten vagy te?
 Mit vétettem, hogy azok az útonállók rám támadtak és megbecstelenítettek?
 Mért nem voltál ott, hogy megvédj?
 Mért vetted el tőlem a gyermekemet?
 Miért? Miért? Miért?
 Gyűlöllek, tűnj el az életemből.

Amikor összeszedte erejét, kisurrant a cellából, és az éj leple alatt megszökött a kolostorból. Ment, ment a csillagfényes éjszakában vaktában át a síkon, árkon-bokron, és egész lényét átjárta valami boldogságféle. Úgy érezte, ha kellőképpen messze megy a kolostortól, egész biztosan meg fogja találni azt a helyet, ahova mindig is szeretett volna eljutni.

A sík egy eldugott szegletében, a tippanos-perjésen túl, ahol apró halmokat rakosgat össze a homokszemekből a szél, és méternél is magasabb, sudár árvalányhajak keringőznek a suhanc szellőkkel, kicsiny ablakban fény világol. Nem messze a háztól fehér gólyák gyülekeznek. Azon is túl látszik néhány házikó. Olybá tűnik az egész, mintha falu építésébe kezdtek volna, nagy lelkesen fel is húztak négy-öt vityillót, aztán megbánták, otthagytak mindent, és eltűntek, mint a kámfor. A házikók meg kapóra jöttek messziről érkezett vándoroknak, akik erőnek erejével benyomták az ajtót, és azt mondták a háznak, jó napot kívánok, mától együtt fogunk lakni, megengedi, hogy belépjek?

Egy százéves száraz vadkörtefa göcsörtös ágaival segélykérően integet a szélrózsa minden irányába.

Csak ne öregedjete meg soha.

Olyan merevek az ágaim, hogy egy nagyobb szél tőből kicsavarja az összes karomat.

Bezzeg hajdanában.

A fa tetején gólyafészek. Két gólya kelepel hátravetett fejjel. Valamit nagyon el szeretnének mondani egymásnak, mielőtt útra kelnek. Talán egy régi mesét, talán egy verset, talán egy mondókát, amit ezen a nyáron tanultak.

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy fekete gólya, aki túl a síkon egy mocsár mellett rakott fészket. Egyik nap békát keresett a zombék szélén, amikor valami beleakadt a csőrébe.

Ezt ne meséld tovább.

Ezt hagyd.

Ez nagyon szomorú.

Gólya, gólya, gilice, mitől véres a lábad?

Tényleg nem tudsz semmi szívderítőt előadni a hosszú út előtt?

Gólya, gólya, vaslapát, hozzá nékem kisbabát.

Na, ez már jobb.

A fénylő ablakú házikó gazdasszonya nem vár az élettől semmilyen kisbabát.

Korát tekintve lehetnének még gyermekei, de köszöni szépen, nagyon jól elvan itt az árvalányhajak között. Nem bántja senki, miért is bántaná, köztisztelőnek örvend, ő csinálja a környék összes lakodalmára a menyasszonyi csokrokat, meg úgy általában mindent, ami a díszítéshez kell. Ha nem lenne Rozália, akit egy ideje már csak Rocskának hívnak, nem lennének lakodalmak. Márpedig az emberek a síkon is szeretnek házasodni. Különösen ősszel, szüretkor. Rocskának reggelig még negyvenöt papírvirágot kell kivagdosnia, de nem is az a legnagyobb munka, az megy magától, hanem a lakodalmi bokrétával van egy kis gond. Attól fél, nem lesz elég a gyertyadarabka, ami a rózsbabimbók keményítéséhez szükséges. Mert a krepp-papír önmagában lekönyul egy idő után. A lakodalmi bokréta a nyoszolyólányok bal karjára lesz erő-

sítve. Aztán az üvegtollas legényvirággal is kell még egy kicsit dolgoznia, a két rózsza közül az egyik nem lett valami szép, nem lett szabályos. Rocska pedig olyat nem ad ki a kezéből, ami nem tökéletes. És a színekkel is mennyi, de mennyi a baj. Van, aki rikító színpárosítást, citromsárgát kékkel rendel, más családok meg a pasztellszíneket részesítik előnyben, megint mások egyszerűen csak rábizzák, csináljon valami nagyon szépet, olyat, amiről még hónapok múlva is beszélnek a síkon. Na, hát ez a legnehezebb, mert amikor készen lesz vele, sorjáznak ám a kritizáló mondatok.

Ezt nem lehetne egy kicsit sötétebbre cserélni?

Nem volt világosabb papírja?

Ezt direkt ilyen kacskára gondolta, vagy ilyenre sikerült?

Egyszer egy család annyira felbőszítette, hogy a vőfélyvirágot nem is csinálta meg nekik. Hiába jöttek érte, azt mondta, megteszi majd a régi is, tűzse fel azt.

De ez a család most nem ilyen.

Ez a család tisztességes.

Ez a család kedves.

Ez a család rendes.

Nem is csoda, a pék legkisebb fia lesz a vőlegény, a menyasszony meg a városi jegyző egy szem lánya. Minden anyagot a jegyző lánya hozott egy ládikában, mindenféle színes gyöngyöt is hagyott nála.

Csak nyugodtan dolgozza bele az összeset a virágokba, utasította a lány.

Ne legyen még egy ilyen a világon.

Vakuljon bele a szeme annak, aki ránéz.

Sohase felejtse el azt a menyasszonyi csokrot, szótagolta keserűen.

Rocska bele is dolgozta. Ilyen szép munka még nem került ki a keze közül. Most, hogy elviszik, egy kicsit fáj a szíve értük, ilyen még nem volt vele soha, hogy ennyire sajnálta volna a virágait.

Egy kicsit nagyon fáj.

Annyira fáj, hogy majd szétfeszíti a mellkasát.

Szorítja ott benn valami, alig kap levegőt.

De miért nem jönnek már a díszekért?

Csak nem történt valami baj?

Nos, hát majd csak megérkeznek, addig meg úgy gondolta, összepakol a kis égre nyíló házikójában. A kisvirágvágót, a nagyvirágvágót, a levélvágót és a liliomvágót szépen megtisztította és a helyére tette. Összerakta a verőket és az ollókat is. Az egész műhelyfelszerelés elfért egy fafiókban. Az ollóval kivágandó virágok számára készített papírsablonokat egy külön dobozkában tartotta, melyet régi képeslapokból varrt össze. Volt a képeslapok között egy, mely a főváros pályaudvarát ábrázolta. A nagy épület előtt az utcán nyitott kocsiban esernyős dámapák ültek, pedig javában sütött a nap. Rocskának nem fért a fejébe az esernyő és a napsütés, de aztán rájött, hogy valami úri divat lehet, amihez neki itt a tippanos-perjésen túl sohasem lehet köze. Jobb is, ha nem látja.

Jobb is, ha kinéz az ablakon.

A gólyák még mindig kepeltek, bizonyára nagyon hosszú lehetett az a történet, amit el kellett mesélniük. A függönyre légy mászott, erőtlen őszi légy, és elképesztő erőfeszítéssel próbált feljutni a függöny tetejére. Pár centiméter után azonban rá kellett jönnie, hogy túl sokat vállalt, és lassan elkezdett csúszni lefelé. Rocska nézte a földön vergődő legyet, ahogy kicsiny, fonyadt testéhez egyáltalán nem illő dörmögő hangon vívja haláltusáját.

De hogy elpusztult-e a légy vagy sem, nem derül ki, mert egy szekér áll meg a házikó előtt. Ismeretlen férfi ugrik le a bakról, és magabiztosan kopog az ajtón.

A virágokért jöttem, mondja határozottan, vinném őket.

Ebben a pillanatban felrepül az összes gólya. Rocska és az idegen férfi is odakapja a tekintetét a hang irányába.

Gólyák, mondja Rocska.

Gólyák, mondja a férfi.

Szépek.

Szépek.

Rocska csomagolja a mesébe illő virágdíszeket, a férfi szeme megakad finom madárujjain.

Az öcsémnek lesz.

Holnap lesz az esküvője. Vagyis lett volna. A menyasszony megszökött a régi szeretőjével.

Akkor elviszi?, kérdi Rocska, és maga sem érti, miért szeretné, ha maradna az egész hóbeleganc nála. Még azt sem bánná, ha nem fizetnének érte semmit. Úgyis csak a kézimunkáját tette bele.

Meg a szívét.

Meg a lelkét.

Meg a reményét.

Hát én nem is tudom, tétovázik a férfi, mindenesetre itt a pénz. Rocska elveszi, a férfi köszön, és felszáll a szekérre, meghúzza a kantárszárat, indul.

Várjon!, kiált utána Rocska, ez nem jár nekem. A férfi megállítja a lovat, Rocska utána szalad, visszaadja a pénzt.

Gyí, te.

Rocska a vadkörtefára néz, a fa tetején a fészek üres.

Fél.

Fázik.

Reszket.

Arra gondol, hogy nagyon hosszú lesz a tél, nagyon sokára fognak visszaköltözni a gólyák.

Várjon!, kiált a kocsis után. Ne menjen el, jöjjön vissza, nézze meg a kézzel hímzett menyasszonyi fátylamat is.

Szél Pál nem ment el, maradt. Egészen éjfélig beszélgettek, de a kézzel hímzett menyasszonyi fátyol megnézésére csak egy évvel később került sor.

Velőtrázó jajveszékelés hallatszik a pékség felől. Rocska, a pékné jajgat. Istent káromolja, pedig nem egészen illő kétgyermekes édesanya szájából az istenkáromlás. Még megtanulják a gyermekei, és nem lesznek képesek igazhívó életet élni.

Nem gyötörtél még eleget, Isten?

Ki vagy te, hogy mindenki hátát véresre vered az ostoroddal?

Miért kell neked még az én hites uram is?

Azt gondolná az ember, hogy meghalt a férje. Pedig nem, dehogy. Él és virul, sőt mi több, nincs boldogabb pár a síki városban náluknál. Hét éve házasodtak össze, Szél Pali az árvalányhajás felől hozta az asszonynak való Rocskát. De hát őt mindenki ismeri, emlegetik is, hogy nincs a síkon azóta hozzá fogható csináltvirágos. Mert Rocska felhagyott a szakmájával, a két gyerek meg a pékség mellett nem maradt ideje. Különösen azóta, amióta az apósa, az öreg Szél ágyának esett. Pedig kérvényezték, hogy ha egy mód van rá, ne vigyék el még Palit, hátha szép lassan véget ér a háború.

A háborúk nem érnek soha véget.

A háborúk örökké tartanak.

Hiába vitték el már mindkét testvérét, az öccsét meg a bátyját is, a háborúnak még Palira is szüksége van. A cipókat szaggatta éppen, amikor a kisbíró beállított hozzá, hogy huszonnég órában belül be kell vonulnia. Pali becsülettel ki-

szaggatta az aznapi adagot, keresztet vetett a kemencére, és elindult a háborúba.

Szegény Rocska, mi lesz most veled?

Mi lesz a gyerekekkel?

Mi lesz a pékséggel?

Mit kezd majd a két péklegény mester nélkül?

Tavasz van, kenyérillatú tavasz. Lassan másfél éve annak, hogy elvitték a pékmestert, Szél Palit a háborúba. Eleinte még jöttek, jövogettek tőle a levelek, melyekben pontos leírást adott, hogyan vezesse a felesége a pékséget. Aztán nem írt már semmit a pékségről, csak a tengerről, meg arról, milyen finom illata van a tengeri szélnek. A sirályok milyen ívben kapaszkodnak bele a szélbe, milyen hangot adnak, hogy tisztára olyan az a hang, mint azé a kismalacé, amelyik nem fér hozzá a kocához, és éhen marad.

Drága feleségem, Rocska, itt semmi különös nincs, ma a tengerben kimosztam a ruháimat, kiteragettem a parti kövekre, megszáradt, és utána vízszavettem. Tudatom még veled, hogy a szigeten, ahol vagyok, fehér szamarak legelnek, továbbá hogy egy csapat fekete gólya is fészkel a sziklák alatti bozótban.

Drága férjem, Pali, itt sincs semmi különös, csak annyi, hogy reggelre megellett Áfrika, szép kis borja lett, nem tudom, meddig tartsam, legjobb lenne majd eladni, mit szól hozzá, írja meg. Továbbá tudatom drága férjemmel, hogy Áfrika a szokásos három és fél liter tej helyett már csak másfél-két litert ad naponta. Nem tudom, mi van veled, valamiért elkezdett apadni a teje.

Azonban volt egy rejtjeles titkosírásuk is, ez alapján Rocska a következőt olvasta ki Pali leveléből: tífuszt kaptam, hetek óta lázasan fekszem, jártányi erőm sincs. Rocskának sem voltak túl jó hírei: apánk ágynak esett, fel se bír már kelni, az egyik pékinas megszökött, nem bírom tovább, jöjjön haza, mert megbolondulok.

Nagy az izgatottság a városháza előtt, ma olvassák be azoknak a nevét, akik életben vannak, és azokét is, akik már sohasem jönnek haza. Rocska is készülődik, nem is tudja, mit vegyen fel, különben meg teljesen mindegy, felveszi azt, ami tegnap volt rajta. Indulás előtt felnéz a nagy kocányos tölgyfára, amelynek tetején, egy Y alakú ág között fekete gólyapár fészkel. Épp nézte tegnap, milyen szép szivárványosan csillog a tolluk, az jutott eszébe, hogy Pali is mennyire gyönyörködne most benne. Nagyon szereti a gólyákat.

Most már egészen biztos, hogy nem ér oda időben, nem viszi a lába, egyre csak bámulja azt a fekete gólyát. Pedig legjobb lenne, ha nem nézne fel, mert ahányszor felnéz, annyiszor indul el vele körbe-körbe a világ. Szerencsére amikor lesüti a szemét a földre, megszűnik a körforgásos szédülése.

Elindul.

Pár lépést tesz az utcán, aztán vissza kell fordulnia, mert eszébe jut, hogy a tűzhely hamutartójának ajtaját nyitva hagyta, mi van, ha kipattan egy szikra, és felgyújtja a házat. Belép a konyhába, és teljes erőből becsapja a tűzhely ajtaját. Álldogál még egy kicsit a konyhában, aztán besiet a szobába, és a hétköznapi kopott szoknyája helyett felveszi a fekete bársonyt, aminek az alja olyan szépen hímezett. Lakodalomba, keresztelőre meg temetésre szokta csak felvenni. Kilép a házból, a fekete gólyák vidáman kepelnek. Ők fentről többet látnak, ők lehet, már tudják a névsort. Amikor megérkezik a főtérre, már az r betűnél tartanak.

De jó, hogy nem jött előbb.

Radics Kálmán, Rubinek Gyula, Sándor Zoltán, Simon János, Suba Sándor, Szabó Imre. Széki Pál, Szél Pál. Rocskával elindul a világ, pörög, forog, szét-

mállik a városháza, szétmállanak az arcok, kocsin viszik haza. Egy hétig fekszik féleszméletlenül, aztán kitisztul a feje, felkel, és elindul az álma alapján.

Mert Pali él.

Az nem lehet, hogy ne éljen.

Egy tengerparti házikóban él egymagában, nappal horgász, este lámpát gyújt, és a fényénél papírvirágokat hajtogat. Mert az udvarlása alatt úgy eltanulta Rocskától a csináltvirágok titkát, hogy az ő keze alól jöttek ki a legszebb muskátlik. Rocska ezt az álmot látta, és amikor felkelt, szeme csillogott, szája kinyílt kissé, és csak ennyit mondott:

Egy a baj csak, hogy mindig háttal ül nekem.

El is indul Rocska, a szóbeszéd szerint a síkon túl, a folyóparton él egy vén halász, annak van egy látó fia, az majd megmondja neki kerek perccel, mi is a helyzet Palival. Nem látónak született az a fiú, csak azzá tette a vörös nyelvű párdúc. Egy éjszakai halászat alkalmával talált rá. Eveznek, eveznek, hát valamihez koppan a ladik széle. Egy uszadékfa volt, jól látták a hold fényénél. Arrébb lökik, eveznek tovább, de megint beleakad a fa a csónakba. A fiú jobban megnézi a fát, melynek odvas mélyedéséből kivilágol valami, mintha apró tűz égne ott benn.

Az nem lehet, hogy tűz égjen a vízben.

Nyúl érte a fiú, egy élete, egy halála, ha megégeti is a kezét, látni szeretné, mi a bűbajos kórság az. Akkora az egész, mint egy kölyökmacska, súlya akár egy maréknyi föld, széles férfimarkokkal mérve. Hazavitték, dédelgették a kis szobrot, hát azt veszi észre a fiú, hogy ha kezében van a párdúc, látja a halottait. Híre megy a dolognak, mert nem lehet titokban tartani semmit a síkon, a szél felkapja és elrepíti a legeldugottabb ürgelyukhoz is.

Épp a párdúcot ne füttyülné ki?

Messziről jött gulyások, csikósok, betyárok, gazdasszonyok, kofák, pandúrok, rőfkereskedők, szűcsök, kovácsok, takácsok, özvegyek, ostorosok jöttek hozzá, megmondaná-e nekik, éle-e, hal-e a hozzátartozójuk.

Holtában mi a kívánsága?

Tud-e nyugodni haló porában?

Ki vágta el éltének selyemfonalát?

Ki vágta el a torkát?

Mert a bosszú az égbe kiált.

Rocskával viszont más a helyzet, benne nincs bosszúvágy, csak csend, mélységes csend és várakozás. Megtetszik a látónak az asszony első látásra. Szemre úgy nagyjából egyidősek. Rebeg az asszony pillája, a várakozás izgalma borzolja, no meg az, hogy nem hozott magával pénzt. Nagy zaklatottságában otthon felejtette.

Egyet se bánkódjék, szépasszony.

Nem kérek a látásért cserébe semmit.

Csak egy órácskát, egy ölelésnyi órácskát.

És szigorúan előre.

Rocskával forog a világ. De hát eddig is forgott. Felemeli a szoknyáját, arról szó sem lehet, hogy levetkőzzék. A férfi szítál fölötte, mint sas a csibe fölött, aztán lecsap rá.

Elviszi egy nagy víz fölé. Ott a sirályok elkapják tőle, kézről kézre adják, hegyes csőrükkel belevájnak a testébe ott, ahol a legjobban fáj. Végül bedobják Pali házikójának sötét, szurtos, kormos kéményébe.

És zuhan.

Zuhan.

Zuhan.

Hopp, Pali ölében földet ér. Hangosan szuszog. Inkább zihál. Majd feltápaszkodik.

Egy hímtett keszkenővel megtörli magát, megigazítja ingét, szoknyáját. Visszaül a székre.

És vár.

Vár.

Vár.

Palit látja a tengerparti házikójában, most mintha egy kissé oldalra fordult volna. Félig-meddig látszik az arca.

De megváltozott.

Milyen nyúzott lett szegény.

Bizonyára a háború meg a sok éhezés. A látó elővesz egy ládikát. Imára kulcsolja a kezét, hosszan imádkozik a ládikó fölött. Majd kinyitja. Egy vörös nyelvű párducot vesz ki a ládából.

Megengedi Rocskának, hogy megsimogassa a párduc hátát. De Rocska nem óhajt simogatni, csinálja nélküle. Ő a válaszáért jött.

Igen vagy nem?

A látó szeme fehérje vérvörössé válik, önkívületi állapotban ráng a teste. Mintha mozogna alatta a föld, a szék lába ütemesen veri a padlót. Ölében szorongatja a rózsaszín párducot, tekintete a semmibe mered.

Mit lát?

Vizet látok, tengert, fehér szamarakat, sirályokat.

És?

Egy házikót, benne embert.

És?

Rocska felemeli a hangját.

És?

Rocska már-már ordítva visítazza a kérdést.

És?! Az Isten áldja már meg!

Az az ember halott.

A ruta olyan fű, amely az asszonyi méhben hatalmasan dolgozik, és amellyel sok megveszett szívű lány és asszony gyenge terhét idő előtt el lehet úzni. Rocskának viszont nem vészett meg a szíve. Megkeményedni megkeményedett, de nem vészett meg. Szereti ezt a kis mocorgó, kapingáló életecskét. Most még ha egymásra vesz három inget meg két szoknyát, nem is látszik, csak az, hogy meghízott.

Hogy jó húsban van. Arra szokott gondolni, hogy ezt a kis mocorgót Pali küldte neki ajándékba, mert ott, azon a délutánon végig Palira gondolt. Mért is ne lenne lehetséges, hogy így kapcsolódjanak össze a dolgok? Most épp a kocványos tölgy alatt szedi a krumplit, és ni, egy kis makklegényke a keze fejére esik. Úgy néz ki, mint egy rossz, csintalan kölyök, akinek még a sapkája is csibészesen áll.

Egy ilyen makklegénykéje lesz neki is.

Még három és fél hónap, az ő számítása szerint.

És, és, és megszületik Palika.

Jaj, de szép kisfiú.

Lassan féléves, és olyan erős, mint a vas.

A fekete gólyákat nézi sarkig nyitott szemmel. Ott kepelnek a kocványos tölgyön, az Y alakú ág között.

Gólya, gólya, vaslapát, hozzál nékem kisbabát, tapsoltatja Palikát Rocska. Mosolyognak, nevetgélnek. Aztán az asszony arca elkomorul. Na, de milyen kisbabát?

Így is majdnem belepusztul a zaklatásokba.

Nem szégyelli magát?

Nem süll ki a szeme?

Ezt a gyalázatot.

A köztiszteletben álló Szél családban. Hát ezért gürizett annyit a nagypapa meg a nagymama, hogy most ez a jöttment perszóna fattyakat fialjon Isten tudja, kiktől?

Hát nincs ennek se Istene, se hite?

Rocska magához öleli a dedet, finom kis labdaarcát puszilgatja. Gólyapiszok hull a levegőből a szoknyájára, elindulnak vissza a ház felé.

De mi füstöl ott a padláson? Nini, nem is füst az, hanem tűz.

Ég a ház.

Segítség!

Hozzanak vizet!

A padlás mestergerendáján ünneplőbe öltözött, fénylő csizmában, hófehér vasalt ingben, félrecsúszott fekete kalapban lóg a lángok között Szél nagypapa. Perceg a láng vörös karma, vicsorít és csattog a foga, egyik gerendáról a másikra ugrik. Nem lehet elkapni, rafináltabb, élelmesebb, mint a leggyesebb tűzoltó.

Két és fél hordónyi petróleumot öntött szét a péküzem feletti padlásrészen idősebb Szél Pál. Fél éve készült erre a délutánra, attól a pillanattól kezdve, hogy megszületett Palika.

Pusztuljon a ház.

Pusztuljon az üzem.

Pusztuljon az egész világ.

Egy fattyú se jussoljon.

Itt több kenyér ne süljön.

Sült, mert szerencsére sikerült eloltani a lángokat. Helyreállt a pékség, és még nagyobb tempóra kapcsolt. Visszajött ugyanis a háborúból a legkisebb Szél fiú, Mátykó, és kezébe vette a dolgok irányítását. Rocskának a ház végében jelölte ki a helyét a három gyerekével együtt, a nagyházba pedig ő költözött be feleségével, gyermekestül.

Ni, egy fekete gólya, mondta, miközben a kertben dolgoztak. Rocska és a legkisebb Szél fiú felesége kapált elöl, a férj mögöttük. Kergessük el, nem akarok a házam tájékán fekete gólyát látni, csak bajt hoz ránk. Miért hozna?, kérdezte Rocska, itt fészkel már évek óta, tavasszal alig várom, hogy megérkezzen. És a legkisebb Szél fiú belekezd egy történetbe, rég volt, nagyon régen. A kenyeret vittem hetente egyszer az apácnak. Egyszer, ahogy megyek az úton a láp mellett, észreveszem, hogy egy fekete gólya csőre beleakadt valamibe. Odalépek, hogy segítsek szegény szerencsétlen madáron, akkor látom, hogy egy rongyokba bugyolált pakkot húz elő a zombék oldalából, a fűzfa töve mellől. Rocska egyre gyorsabban üti a kapáját a földbe, hadd haladjon jó előre, hallani sem akarja tovább a gólyás történetet.

Hát meddig gyötri még őt Isten?

Hát tényleg nem volt elég?

Kipiszkálom a rongyot, akkor látom, hogy egy halott csecsemőt húzott ki a gólya a mocsárból. Valamelyik apácáé volt a gyerek, szép egészséges kisfiú. Hogy melyiké, az nem derült ki soha. Hát ezért nem szeretem a fekete gólyákat.

Rocska előtt forog a kert, a krumpliindák beleakadnak a lábába, körbeterik, mint mérgekgyók, aztán a mellkasát fojtogatják, az almafa odvából kezére csorog a mézga, szájába veszi, beleharap. Bele kell most harapnia valamibe, mindegy, hogy mibe, ami épp a keze ügyében kerül. Mert látja a három haramiaalakot, ahogy leugranak a lóról, elkapják, leszaggatják róla a fityulát, letépi a ruháját, és belevágnak a testébe. Érzi a szagukat, a dohány és a savanyú bor kotújának rothadó bűzét. Hófehér mellét harapdálja az egyik,

borostás szakálla úgy szúr, mint a sarló, szőrös ádámcsutkája, mint egy eszeveszett, hegyes fogú, tébolyult rágcsáló, le-fel ugrál rajta.

Én vagyok az az apáca!, kiabálja bele az őszi kert idilli békéjébe.

Én vagyok az az apáca!

Itt a kapa, üssetek agyon!

Dermesztő a tél, vonul a fogolycsapat a fellegekig érő hegyek között. Pali bozontos szakállán és szemöldökén jégcsapok lógnak. Végre egy kis völgykatlanba érnek, ott hátha szűnik a jeges szél. De még addig hosszú az út. Fekete imakönyvét a zsebében szorongatja, nyeli a hideg levegőt, és közben imádkozik.

Add meg nékem ma.

Mindenkinek megbocsájtok, motyogja, és érzi, hogy valami húzza lefelé páncélossá fagyott kabátját. Egyik fogolytársa az, maradék erejével próbál belekapaszkodni az egyetlen bizonyosba, ami még ehhez a világhoz köti.

Lőj agyon, testvér.

Vagy adj egy falat kenyeret.

Pali úgy tesz, mint aki nem hallja, napok óta nem kaptak semmilyen enni-valót.

Miből adna?

Ami nincs, abból nem tud adni. Fekete imakönyvét markolássza, gyorsítja lépteit, érzi, hogy az erőtlen ujjak lecsúsznak a kabátja széléről.

Megy.

Megy.

Megy.

Ez a legtöbb, amit tehet. Az út két oldalán bakatársak térdre rogyva a hóba nyújtogatják a kezüket.

Lőj vagy adj.

Adj vagy lőj.

Ne hagyj itt.

Nem hallod?

Persze, hogy hallja, még nem süket és nem is bolond, fel tudja fogni, mi történik körülötte. Felfogja, de nem érti. Botladozva folytatja útját az öszvércsapáson. Végre megérkeznek a szűk völgybe. Nini, egy istálló, benne szalma. Vagy kétszázan férnek be, Pali az egyik sarkot célozza meg, ott van egy nagyobb halom szalma, abba, mint egy sebzett állat, jól belefúrja majd magát, és akkor reggelre talán nagyobb lesz az ereje. Betakarózik a szalmával, mellkasára teszi az imakönyvét, és álomba imádkozza magát.

Legyen meg a Te akaratod.

Uram, nem pörölkök Veled, te ott fenn biztosan jobban tudod, mi végre ez a szenvedés. Áldalak, mert megtartottál, áldalak, mert ide hoztál az istállóba, ahol a Fiad is született. Add meg nékem, drága Uram, az éjszaka nyugalmát, viselj gondot drága feleségemre, gyermekeimre, apámra, testvéreimre. Szabadíts ki, Uram, ebből a földi pokolból, ha egy módod van rá, ha nincs rá mód, tartsd meg az életem holnap is, ámen.

Reggel az istálló ajtaja kivágódik, egy szakállas, görnyedt hátú fogoly rohan ki rajta.

Ordít.

Jajveszékel.

Őrjöng.

Alig bírják lecsillapítani.

Ha meg nem fogják, tán a világ végéig szalad, és ott beleveti magát a semmibe.

Vajon mit láthatott Szél Pali?

Hajnalban arra ébredt, hogy síri csend van körülötte. Nincs szuszogás, gajdolás, motyorékolás, köhögés, tüsszögés, horkolás, krákogás. Az első gondolata az volt, hogy a többiek továbbmentek, ő meg itt maradt egyedül. Őt készakarva itt hagyták.

Egy szál maga.

Egyetlen lélek a lélektelen bércek közé szorítva.

Poklon túli félelem.

Egyedül lenni embernek a világon.

Aztán, ahogy elindult a kijárat felé, beleakadt a lába a mellette fekvő fogolyba. Az ablakon beszűrődő fényben jól látszottak a testek. Mind a kétszáz ott volt. Ettől aztán egy kicsit fellélegzett.

Mégsem hagyták itt.

De mitől lett ilyen piros a szalma?

Pali lehajolt, oldalra fordította a lába alatt heverő testet.

Testvér, kelj fel.

Nem kel fel már az soha többet, egybemozog, mint egy zsáknyi koszos rongy.

Uramisten, ez nem lehet, ennek át van vágva a torka.

Ennek is.

És ennek is.

Mindenkinek.

Mind a kétszáz embernek átvágták a torkát. Éjszaka egy kóbor banda megölt mindenkit. Ő csak a szalma miatt maradt életben.

Isten meghallgatta az imáját.

Hull az ónos eső az égből egyenesen a foglyok nyakába. Egy ló kidől a sorból, remegve kiszend. A félőrült foglyok rávetik magukat. Véresek lesznek nyakig, mert tépik, harapják, ahol érik. Két pofára zabálják a véres húst. Napokon át kóborolnak. Nem lehet azt menetelésnek nevezni. Egyszer csak feltűnik egy zöldellő völgy: végtelen nádas, zsombékos halom, úszólápmezők, gőzölgő mocsár. Ez lesz az ígéret földje.

Ha egyáltalán bejutnak oda.

Pali a mocsáron gázol térdig iszapban, a nádtorzsa szalagosra hasítja a lábát.

Szorítja az imakönyvét.

Imádkozik.

Ha a mocsárban gázolok, és a nádtorsa szalagosra hasítja a lábamat, szeretet pedig nincs bennem, semmi vagyok.

Aztán egy tövises bozót megszaggatja a ruháját, arcába, kezébe mar, de megy.

Ha tövises bozót szaggatja is ruhámat, arcomat, kezemet túske szúrja, szeretet pedig nincs bennem, semmi vagyok.

Estére egy táborféléhez érnek.

Adjatok enni.

Éhes vagyok.

Csak egy falatot.

Hát nesze nektek, falat, mondja a vérszomjas vadállattá vált tiszt, és egy hullának felmetszi a hasát. Habzó szájjal beleszuszakol vagy öt kiló krumplit meg mindenféle zöldségeket.

Egyetek.

Egyetek ki a hasából.

Finom a vacsora, ízléses a tálalás, na egyétek, kutyák.

És sátáni hangon röhög. Aztán üvölt, kurjant, óbégat, és kezével a halott hasát marcangolókra mutogat.

Hullarablók.

Zabáljatok.

Zabáljatok, a hullarabló kurva anyátokat.

Zabáljatok halálra magatokat. Úgyis megdöglötök. Úgyis megdöglök itt mindenki. Csak én maradok életben, és amíg élek, nevetek rajtatok, nyomorult kutyák. Ha-ha-ha.

De a java csak eztán következik.

Rongyba tekert, kristályosra fagyott hússal házal az egyik fogoly.

Húst adok, dohányt veszek.

Húst adok, dohányt veszek.

Miféle ez a hús, mondd!

Honnan szerezted?

Pali is ott van a csencselés kellős közepén, ő tudja, amit a többiek nem tudnak, valami azt súgja neki, hogy ez a hús emberhús, ne vegyen belőle. Nagy a keletje, adják a dohányt, falják a húst. Veszik a húst, szívják a dohányt. Palinak összefut a nyál a szájában, nagyon megkívánta.

Istenem, csak egy falatot. Nagyon éhes vagyok. Egy falat is bűn? Egy falat, ugye, nem annyira nagy bűn, Uram?

Aztán egy kutya keveredik valahonnan a táborba. Annyi ideje sincs, hogy a réműlettől felvakkantson, elkapják, megnyúzzák és nyersen megeszik. És folytatja útját az éhhalálmenet előre, mindegyre csak előre. Négy hónap telik el, és hipp-hopp, megérkeznek a Paradicsomba.

Nagy a nyüzsgés a Paradicsomban. Hatalmas komphajók hozzák a lelkeket. Sokuk teljesen mezítelen, még egy ing sincs rajtuk, eladták a ruhájukat egy falat kenyérért. De nem baj, nem szükséges ruha a Paradicsomban.

Majd pont ezek a szegény ördögök akarnának vétkezni?

Nem mindenki olyan szerencsés, mint Szél Pál. Ő kibírta a tengeri utat, nem betegítette meg magát kolerával, se tifusszal, se semmivel. Több száz hullá hever a tenger felszínén. Azokat a foglyokat, akik meghaltak útközben, egyszerűen beledobták a tengerbe. Ne hurcolja be a járványt a Paradicsomba.

Milyen dolog is lenne az?

Mert a Paradicsom egy szépséges zöld sziget az azúrkék tengerben, és szinte hemzseg a szebbnél szebb madaraktól. Pali nem győzi kapkodni a fejét, nini, fekete gólya, ilyet még nem látott. És ott messzebb, a szikláknál, jól látja, hogy fehér szamarak legelésznek?

Hát milyen sziget ez?

Itt minden fordítva van?

Biztos, hogy ez a Paradicsom?

Így, első látásra annak tűnt. Pali lement a tenger partjára, levette a ruháit, és gondolta, megmutatja magát a napnak. De nem bírta sokáig állva maradni, mert elszédült a fénytől, megtántorodott, és oldalra dőlt. Amikor magához tért, megmosta az arcát, és nem értette, miért csípi a szemét annyira a víz. Felnézett az égre, sirályok vijjogtak, Palinak az volt az érzése, hogy bármelyik pillanatban lecsaphatnak rá.

Hess, hess, hessetek innen, csapott a kezével a madarak felé. A sirályok azonban nem tágitottak, a ruhájára akartak szállni mindenképp.

Csak tán nem akarják elcsenni ezeket a tetves cókómókat?

Hova vinnék?

Kinek kellenének?

Aztán mosásba fogott. Kimosta a ruháit. Nagy lapos tutajokká csomósodtak a tetvek a csillámló habokon. Nekik is kijárt már ez a kis kiruccanás. Közben a tenger sós vizével vívták haláltusájukat, a finom, meleg, szennyes,

retkes bőrredőkre gondoltak, amelyekben úgy dagonyázhattak, mint disznók a sárban.

Milyen szép napok is voltak.

És ennek most mindörökre vége szakad.

Pali akkurátusan kiteregette ruháit egy sziklára, megmosakodott és elszenderedett. Azt álmodta, hogy otthon van, Rocskával szaggatják a cipókat. Buja forróság ömlik ki a kemence szájából, égeti a bőrét. Eszeveszett gerjedelme támad, nem tud magának parancsolni, hátulról elkapja Rocska derekát. Az asztalig taszigálja, ott határozott mozdulattal megdönti, felhúzza a szoknyáját, és magáévá teszi. Aztán maga felé fordítja, és látja, hogy nem is Rocska az, hanem az a nő, akit egy hegyi faluban látott, és vizet koldult tőle.

A szigeten kétféle képeslapot osztogatnak, az egyikén három vitorlás és két halászbárka ringatózik a tengeren, a másikon Szűz Mária van a Deddel. Pali tétovázik, legszívesebben mindkettőt elküldené, de hát csak egyet lehet. Úgy dönt, hogy a tengerpartosat küldi, ilyet még úgysem láttak otthon. Azt írja rá, hogy minden nagyon jó, és hogy nagyon hiányoznak neki az otthoniak.

Most írja azt, ami igaz?

Hogy olyan görcsösen szaggató hasfájása van, hogy majdnem kiesik a kezéből a képeslap? Azt, hogy „csokollak benneteket”, már girbegurba betűkkel tudja csak ráészketni, kiveszik a kezéből a lapot, és viszik. Elrohan a latrinára, útközben hánynia kell, úgy érzi, felgyullad a teste. De nem szól senkinek, nem akar a félholtak sátrába menni, akik éjszaka elkúsznak a tengerig, hogy igyanak belőle, és persze belehalnak. Pali látja a hullahegyeket a tengerparton, a tengeri szél a penészes testek oszló szagát hozza. Mellette egy szerencsétlen kolerás imbolyogva guggol, aztán feladja, és beleesik a piszkába.

Kenyeret, vizet.

Vizet, kenyeret.

Ezt skandálja, és beleiszik a vékony csíkban folydogáló vizeletbe.

Hát ez nem a Paradicsom.

Ez inkább a Pokol.

Pali görcse enged valamicskét. A tenger felé néz, és mintha Krisztust látná lebegni a víz felett. Lassú, ruganyos tánclépésekben jön felé, feje körüli fénysugár, csak érjen már ide addig, amíg el nem veszíti az eszméletét.

Nem veszti el.

Mert imádkozik.

Hetednapra meggyógyul.

Mert amit Isten elkezd, azt be is fejezi.

A szigeten továbbra is tombolt a járvány. A nagy kétkerekű szekerek megállás nélkül vitték a bakák hulláit a tengerpartra, majd a temetőhajók kifutottak a kikötőből. A karantén berendezésű krematóriumát is gondosan megtisztították, befűtötték, lobogtak a máglyák. A halottégető kemence fölött szüntelenül füst lebegett. Palinak furcsa dolog jutott eszébe, felötlött benne, hogy mi lenne, ha istentiszteletet tartana. Össze is gyűlnék az emberek, a járóképes betegek éppúgy, mint az egészségesek. Pali elkezdte a szentbeszédet, és amikor kimondja Krisztus nevét, hirtelen felkiált valaki, aztán a mellette lévő bölögtatva helyesel, majd annak a szomszédja, és a végén kétségbeesett, gyűlölettel teli üvöltözés hallatszik.

Menj a Krisztussal a Pokolba!

Milyen Krisztus az ilyen, aki hagyja, hogy élve elrohadjunk ezen az istenverte szigeten?

Ha még egyszer kiejted a nevét, a két kezemmel fojtalak meg!

A kártyának viszont annál nagyobb divatja kezd lenni. Az egyik baka falapokból zslugát farigcsál, azzal múlatják az időt. Aztán végre megérkezik otthonról a siki kártya, lehet ferblizni a fügefa alatt. Örömmámorban úszik, aki játszhat. De a többiek is, akik csupán megfigyelőként állják körbe a játékosokat.

Eleinte nem volt tét.

Tét nélkül játszottak.

Aztán tengeri kagyló lett a tét.

Nini, támad a szél. De milyen erős szél. Repülnek a tavaszi fényben a tök alsók meg a makk ászok. A tenger felcsapódó hullámai felé szálldosnak, és belevesznek a végtelen kékségbe.

Pali nézi a tengert, és friss kenyér illatát érzi. Kék szeme mintha a tengert tükrözné, megtelik fényvel.

Van pék köztetek?

Van pék köztetek?

Pali tétovázik, mozduljon-e. Nem akar magától semmit. Ha küldi Isten, megy, ha nem küldi, nem megy. Mégis elindul a hang irányába.

Másnap már egy nagy hajó konyháján szaggatta a cipókat. Nem tudta, hova tart a hajó, nem is kérdezte, nem tartozik rá. Az a feladata, hogy napon-ta süssön negyvenkét kenyeret meg ötszáz cipót, aztán vegye fel az imakönyvét, és imádkozzon. Zengjen hálát az Úrnak, mert életének vitorláját reménytelen irányba fordította. Fekete gólyák vonulnak, jönnek dél felé. Talán a szigetre, talán máshova. Bolondok, ha a szigetre jönnek, gondolja Pali, innen, aki teheti, minél előbb elhúzza a csíkot.

Rocska ül a nagy hosszú tornácon, ölében Palikával. Szoptat. Igaz, nagyocska már a gyerek, de hát annyira kívánja édesanyja közelségét. Addig-addig követi, noszogatja, míg az anyja kigombolja a réklijét. Nyolc gomb van rajta, ha négyet kigombol, kényelmesen hozzáfér az anyja emlőjéhez. Szopás közben rezzenéstelen pillával bámulja az édesanyját, és orrocskáján egyre több parányi verejtékcsepp csillog. Rocskának néha az az érzése, hogy ez a jelenet már megtörtént vele valamikor, de hogy hol és mikor, arról fogalma sincs.

De szép lenne, ha itt lenne Pali, és nagy, erős alakjának árnyéka megvédéné a nap pimasz sugárától. Mert éppen a szemébe süt a délutáni nap. Meg is fordul oldalra, ne süsse a Palika fejét se ez az erős napsugár. Rocska becukja a szemét, egy altatódalt dúdol. Aztán mégis kipillant.

Nahát, ilyet nem szokott, a kis buta elaludt evés közben.

Nagyon kiugrálta magát.

Rocska az oszlopnak támasztja a fejét, szunnyad ő is egy parányit, hajnalban ő van soron, neki kell szaggatnia. De akárhogy fordul, mégis rájuk süt a nap.

Hát csak hadd süssön, nincs most jobb egy édes szunyókálásnál.

Amikor ébredezik, érzi, hogy lement a nap, nem bántja már őket szúrós sugaraival.

Felrezen.

Mennyit alhattak?

Indulnia kell a jószágokat etetni.

Nem is kell indulnia, még nagyon sok idő van addig, csupán egy pillanatra szunnyadt el. A nap még javában fent jár az égen, és narancssárga fénybe öltözteti az egész tornácot. Pali áll előttük nagy, erős alakjával, az ő árnyéka védi már őket mindentől, amíg világ a világ.